

НАЦІОНАЛЬНА СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ПОЛІЦІЇ В ЛАТВІЙСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

THE NATIONAL SYSTEM OF VOCATIONAL TRAINING POLICE IN LATVIA

Чумак В.В.,

*кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри адміністративної діяльності органів внутрішніх справ
факультету з підготовки фахівців для підрозділів
міліції громадської безпеки та кримінальної міліції у справах дітей
Харківського національного університету внутрішніх справ*

У статті проаналізовано систему підготовки кадрів поліції в Латвійській Республіці. Визначено освітні програми, за якими здійснюється підготовка кадрів поліції в Латвійській Республіці. Проаналізовано можливість і доцільність її використання в Україні.

Ключові слова: поліція, підготовка кадрів, коледж, досвід, Латвійська Республіка.

В статье проанализирована система подготовки кадров полиции в Латвийской Республике. Определены образовательные программы, по которым осуществляется подготовка кадров полиции в Латвийской Республики. Проанализирована возможность и целесообразность ее использования в Украине.

Ключевые слова: полиция, подготовка кадров, колледж, опыт, Латвийская Республика.

The system of training police in Latvia. Defined educational program which is carried out training police in Latvia. And also analyzed the possibility and feasibility of its use in Ukraine.

Key words: police, training, college, experience, Republic of Latvia.

Постановка проблеми. Реформування системи органів внутрішніх справ у проголошеній соціальній демократичній і правовій державі концептуально залежить від визначення Україною свого місця в сучасному складному геополітичному просторі. Шлях становлення незалежності України засвідчує, що роззброєння, позаблоковість і дотримання принципів мирного співіснування не надають надійних гарантій внутрішньої та зовнішньої безпеки держави, вимагають продовження руху в європейському напрямі, а відтак наближення правоохоронної системи до європейських стандартів [1, с. 70].

Середовище функціонування органів внутрішніх справ (далі – ОВС) останніми роками суттєво модифікувалося, динаміка і структура злочинності змінилося, тому як наслідок підвищилися вимоги до діяльності ОВС [2, с. 146].

Тому важливість професійної освіти працівників органів системи Міністерства внутрішніх справ (далі – МВС) зумовлена її роллю і досягненні таких соціально важливих завдань, які безпосередньо пов'язані з підготовкою висококваліфікованих фахівців у сфері правоохоронної діяльності щодо захисту прав, свобод та інтересів усіх учасників суспільних відносин у процесі динамічного розвитку громадянського суспільства й держави [3, с. 71].

Протягом останніх десятиліть МВС України та його відомчими вищими навчальними закладами, завдяки різноманітним формам міжнародного співробітництва, накопичено значний досвід щодо європейських правоохоронних структур, який може бути використаний Україною [1, с. 71].

На нашу думку, на сьогодні така європейська країна, як Латвія, презентує найбільш оптимальну модель поліції, що характеризується наданням правоохоронних послуг населенню, акцентуванням діяльності на превенції злочинності й користується високим рівнем довіри суспільства.

Стан дослідження. В Україні питаннями підготовки працівників ОВС займалися такі науковці, як М.І. Ануфрієв, О.М. Бандурка, С.М. Гусаров, І.В. Дробуш, М.І. Іншин, А.Т. Комзюк, Ю.В. Кідрук, О.С. Проневич, І.М. Совгир та інші. Незважаючи на численні дослідження, багато питань, пов'язаних із професійною підготовкою працівників ОВС у вищих навчальних закладах зарубіжних країнах, висвітленні не достатньо. Тому досвід підготовки кадрів

для поліції в Латвійській Республіці залишається висвітленим частково, чим і зумовлено тему дослідження.

Мета статті – дослідити систему підготовки кадрів поліції в Латвійській Республіці, а також проаналізувати можливість і доцільності її використання в Україні.

Виклад основного матеріалу. Уперше в 1991 р. на території Латвійської Республіки був запущений навчальний центр при Департаменті поліції Міністерства внутрішніх справ Латвійської Республіки, який здійснював підготовку кадрів для поліції.

У 2000 р. наказом № 701 Міністерства внутрішніх справ Латвії навчальний центр був перейменований на Державну школу поліції.

У 2006 р. розпорядженням Кабінету Міністрів Латвійської Республіки був створений коледж Державної поліції, який перейняв функції, права, зобов'язання, майно та архів Державної школи поліції. Коледж був створений з метою підготовки поліцейських для професійної служби в національній поліції [4].

Коледж Державної поліції є освітнім закладом під керівництвом Державної поліції, що здійснює підготовку кадрів для поліції, які отримують освіту за двома освітніми програмами:

1) програма професійної освіти «Поліцейська робота» (термін навчання 1 рік);

2) 1-й рівень вищої професійної освітньої програми «Робота поліції» з кваліфікацією (тривалість навчання 2,5 року).

Цілі програми професійної освіти «Поліцейська робота» такі :

– підготовка до роботи наодинці;
– навчити брати на себе відповідальність за результати роботи;

– навчити використовувати передовий досвід і методи роботи у професійній діяльності;

– навчити оцінювати, класифікувати й використовувати інформацію, особливо у професійній сфері.

Конкретні цілі програми професійної освіти передбачають отримання знань і формування навичок у такому:

– підтриманні громадського порядку;
– наявності знань про вимоги, установлені в нормативних і законодавчих документах;
– тактично правильній організації роботи поліції;

- під час затримання злочинців;
- використанні тактичних методів парирування атаки й оборони;
- наданні першої допомоги;
- застосуванні вогнепальної зброї та спеціальних засобів;
- використанні комунікації та технічних засобів [4].

Тривалість навчання становить один рік (теоретична освіта – 29 тижнів; практична підготовка (польова практика) – 12 тижнів). Після польової практики є один тиждень комбінованого курсу підготовки (використання теоретичних знань і практичних навичок).

Наприкінці навчальної програми курсанти повинні скласти кваліфікаційний іспит, який складається з теоретичних і практичних завдань: теоретична частина – з питань, що охоплюють професійні знання; практична частина включає перевірку навичок у наданні першої допомоги, судово-медичних технологіях і методах, стрільбі й парируванні атаки, тактиці захисту [4].

Після закінчення програми професійно-технічної освіти є можливість продовжити навчання на 1-му рівні професійної програми вищої освіти «Робота поліції» в коледжі державної поліції чи в будь-якому іншому університеті або поліпшити професійні знання та навички на різних курсах підвищення кваліфікації.

1-й рівень вищої професійної освітньої програми «Робота поліції».

Коледж Державної поліції працює за програмою професійної вищої освіти першого рівня для підготовки кадрів для поліції, яка направлена на підтримання раніше накопиченої професійної освіти й забезпечує спеціалізацію відповідно до потреб поліцейської держави.

Термін навчання в повному обсязі становить 2,5 років (п'ять семестрів).

Основними методами навчання є лекції, семінари та практичні заняття, а також вивчення спеціальної літератури й законодавчих актів. Методи навчання – вирішення проблем, практичні заняття, рольові ігри, вправи, науково-дослідні заняття та їх презентація, індивідуальні і групові проекти.

Для забезпечення навчального процесу залучаються спеціалісти з різних державних служб поліції.

У кінці навчання передбачається кваліфікаційний іспит, який складається з трьох частин: тести – перевірка теоретичних знань, експертиза зі спеціалізації та презентація кваліфікаційної роботи [4].

Під час навчання курсанти отримують соціальні гарантії:

- 1) посадовий оклад у розмірі, передбаченому державою;
- 2) житло на час навчання;
- 3) їжу в їдальні;
- 4) уніформу Державної поліції;
- 5) у разі народження дитини під час навчання виплачується 6 посадових окладів;
- 6) свято підтримки (один раз на рік, перед відпусткою, отримується грошова допомога в розмірі заробітної плати);
- 7) якщо поліцейський був убитий при виконанні свого службового обов'язку, його спадкоємцям за законом виплачується одноразова допомога;
- 8) за поліцейським, який був звільнений від служби через інвалідність або професійне захворювання, зберігаються всі переваги й гарантії, передбачені законом [4].

Висновки. Аналіз викладеного дає змогу дійти висновку, що підготовка кадрів для поліції в Латвійській Республіці здійснюється в коледжі Державної поліції, який створено розпорядженням Кабінетом Міністрів України за двома освітніми програмами:

- 1) програма професійної освіти «Поліцейська робота» (термін навчання 1 рік);
- 2) 1-й рівень вищої професійної освітньої програми «Робота поліції» з кваліфікацією (тривалість навчання 2,5 року).

Завданням коледжу є підготовка офіцерів поліції для професійної служби в національній поліції, відповідно до вимог Державної поліції.

Отже, підсумовуючи викладене, варто наголосити на тому, що успіх реформ у Латвії надихнув багато країн пострадянського простору, які визнали необхідність модернізації своїх правоохоронних систем. Досвід професійної підготовки кадрів поліції Латвії оцінюється західними й українськими експертами як найбільш передовий серед країн пострадянського простору та заслуговує на увагу з метою вдосконалення діяльності й подальшого розвитку системи ОВС України.

Наприкінці відзначимо, що в межах однієї наукової статті неможливо дослідити всі елементи позитивного досвіду підготовки кадрів для поліції, що зумовлює перспективність подальшого дослідження цієї теми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Мисливий В.А. МВС України на шляху реформ / В.А. Мисливий // Реформування органів внутрішніх справ: проблеми та перспективи (вітчизняний і зарубіжний досвід): матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 28–29.03.2014). – Дніпропетровськ : ДДУВС, 2014. – С. 67–71.
2. Андреева О.Б. Функції вищих навчальних закладів як суб'єктів професійної підготовки працівників ОВС / О.Б. Андреева // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2011. – № 2 (55). – с. 145–151.
3. Мілорадова Н.Е. Формування професійної ідентичності правоохоронців на етапі довузівської підготовки / Н.Е. Мілорадова // Реформування органів внутрішніх справ: проблеми та перспективи (вітчизняний і зарубіжний досвід): матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 28–29.03.2014). – Дніпропетровськ : ДДУВС, 2014. – С. 69–71.
4. Valsts policijas koledža // Офіц. сайт Коледжу Державної поліції Латвійської Республіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.policijas.koledza.gov.lv/?setlang=en>.